

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

THE RELATIONSHIP BETWEEN ADMINISTRATIVE SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND
ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION IN SCHOOLS UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BURIRAM

กานต์มณี สารสวัสดิ์* และ สรรฤดี ดีปุ

Kanmanee Sansawas* and Sanrudee Deepu

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000

Program in Educational Administration, Faculty of Education,

Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: Wi-Sansawas@hotmail.com

รับบทความ 28 กุมภาพันธ์ 2568 แก้ไขบทความ 25 เมษายน 2568 ตอรับบทความ 30 เมษายน 2568 เผยแพร่บทความ เมษายน 2569

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 346 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 20 คน และครู 326 คน ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิโดยพิจารณาขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ประกอบด้วย ทักษะการบริหารซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34–0.92 และการบริหารงานวิชาการซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.59–0.94 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยคำนวณการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ 1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .922$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ทักษะการบริหาร, การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) examine the level of administrative skills of school administrators under the Buriram Secondary Educational Service Area Office, 2) investigate the level of academic affairs administration in schools under the Buriram Secondary Educational Service Area Office,

and 3) determine the relationship between the administrative skills of school administrators and academic affairs administration in schools under the Buriram Secondary Educational Service Area Office. The sample consisted of 346 participants, including 20 school administrators and 326 teachers, during the 2023 academic year. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, and stratified random sampling was applied, considering the school size as the criterion. The research instrument was a questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) of 1.00. It comprised two sections: The first assessed administrative skills and showed the reliability of 0.99, with discriminative power values ranging from 0.34 to 0.92; the second focused on academic affairs administration and likewise showed the reliability of 0.99, with discriminative power values ranging from 0.59 to 0.94. The data analysis was conducted using a statistical software package, calculating frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The findings were as follows: The administrative skills of school administrators were overall at a high level. The skill with the highest average score is: 1) Interpersonal skills. 2) The academic affairs administration in schools was overall at a high level, with the highest average score in terms of measurement and evaluation and credit transfer, and 3) The relationship between the administrative skills of school administrators and academic affairs administration in schools showed a high positive correlation ($r_{xy} = 0.922$) at the .01 level of significance.

Keywords: Relationship, Administrative Skills, Academic Affairs Administration

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในยุคที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี การศึกษาจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถ และคุณธรรม เพื่อให้สามารถเผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพของประชาชน โดยเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ การศึกษายังมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนในอนาคตของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565, หน้า 10) การศึกษาที่ดีจะสร้างเสริมศักยภาพทางความคิดและการวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียน ซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถเผชิญกับความท้าทายในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อมรเทพ จิระโสภณ, 2561, หน้า 14–16) นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นการสร้างสำนึกความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมในสังคม ดังนั้นการศึกษาที่มีคุณภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สุชาติ ธารสมบัติ, 2562, หน้า 22–24)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารจัดการจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาของนักเรียนและบุคลากร การที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมีทักษะในการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (ปรีชา วัฒนวรกุล, 2561, หน้า 27–29) ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและมีความสามารถในการนำพาจะสามารถพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศได้ (ประสิทธิ์ อึ้งทรงธรรม, 2563, หน้า 25–26) และผู้บริหารที่มีทักษะในการจัดการที่ดีจะสามารถแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์แนวทางการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุรพล จันทรวงศ์, 2562, หน้า 30–31)

ทักษะการบริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะการบริหารประกอบด้วยหลายด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยทักษะแต่ละด้านมีความสำคัญและส่งผลต่อการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทักษะด้านเทคนิค ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดการและใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการศึกษา ทักษะนี้เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น และทันสมัย การมีทักษะด้านเทคนิคช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ณัฐพร พงษ์สุวรรณ, 2561, หน้า 45–47) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา การมีทักษะนี้ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี สนับสนุนการทำงานเป็นทีม และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างครูและบุคลากรต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (เกรียงศักดิ์ เจริญสุข, 2563, หน้า 50–52) ทักษะด้านความคิดรวบยอด ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวางแผนและกำหนดนโยบายการดำเนินงานในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะนี้ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถมองเห็นภาพรวมขององค์กรและสามารถวางแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาได้ ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ได้อย่างรอบคอบและมีวิสัยทัศน์ที่ดี (วรลักษณ์ จันทร์ประเสริฐ, 2562, หน้า 48–50) นอกจากนี้ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ ยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา ทักษะด้านการศึกษาและการสอนช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน ส่วนทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและความสำเร็จของนักเรียนในสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพช่วยเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในหลายด้าน ขอบข่ายงานวิชาการครอบคลุมหลายส่วนประกอบ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งทุกส่วนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสังคมเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิชาการ หลักสูตรที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพต้องมีการวางแผนและดำเนินการอย่างมีระบบและต่อเนื่อง (ภราดร สุริยกุล ณ อยุธยา, 2562, หน้า 35–37) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นอีกหนึ่งส่วนสำคัญของการบริหารงานวิชาการ การวิจัยช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของนักเรียนได้ดีขึ้น และสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูงขึ้น นอกจากนี้การประกันคุณภาพศึกษายังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้มั่นใจได้ว่าการเรียนการสอนมีมาตรฐานและคุณภาพที่ดี (จิราภรณ์ ศรีสมบัติ, 2563, หน้า 38–40)

จะเห็นว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อีกทั้งจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ในปีการศึกษา 2565 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ที่ 46.34 คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์อยู่ที่ 19.28 คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์อยู่ที่ 28.04 คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอยู่ที่ 25.56 และคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาอยู่ที่ 36.06 ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ที่ 41.19 คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์อยู่ที่ 22.40 คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์อยู่ที่ 30.88 คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอยู่ที่ 25.75 และคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาอยู่ที่ 34.78 จากการเปรียบเทียบใน 2 ปีการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนต่ำกว่าปีการศึกษา

2564 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์, 2566, หน้า 43) ผลการประเมินคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสะท้อนให้เห็นว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องเร่งพัฒนางานด้านวิชาการ โดยอาศัยทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นจนถึงระดับที่น่าพึงพอใจ

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ การศึกษานี้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยยังสามารถนำไปสู่การปฏิบัติเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น การนำผลการวิจัยไปปรับใช้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมสร้างทักษะและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชนได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ อย่างคุ้มค่า ผ่านกระบวนการบริหารที่เป็นระบบและยืดหยุ่น เข้าใจความซับซ้อนของโครงสร้างการบริหาร สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง และใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการพัฒนาการจัดการและการเรียนรู้ของบุคลากร เพื่อให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยครอบคลุมทั้งการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น เน้นการกระจายอำนาจในการบริหารเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

อุษา นาคเกี้ยว (2565, หน้า 36) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิด และปัญญาในการบริหารงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายภายในสถานศึกษาอย่างรวดเร็วและถูกต้อง โดยการใช้ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ อย่างคุ้มค่า ผ่านกระบวนการบริหารที่มีระบบ

อนุจิรา ปันโย (2565, หน้า 36) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการจัดการภารกิจอย่างรวดเร็วและถูกต้อง โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ ภายในสถานศึกษา ผ่านกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความชำนาญ ความคล่องแคล่ว ว่องไว ความฉลาด และไหวพริบในการบริหารการศึกษามีคุณภาพ

Katz (1995, p. 33) ได้ให้ความหมายทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่ใช้ในการบริหารงานเพื่อความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้ทักษะ ทั้ง 3 ด้านได้แก่ ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด

สรุปได้ว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ อย่างเหมาะสม ผ่านกระบวนการบริหารที่เป็นระบบและยืดหยุ่น สามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลง เข้าใจโครงสร้างการบริหารที่ซับซ้อน และใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการจัดการและการเรียนรู้ของบุคลากรเพื่อให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์

2. การบริหารงานวิชาการ

สรรรถดี ตีปุ (2561, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกประเภทที่ใช้กับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน

สุวิทย์ ชำค่าลัย (2565, หน้า 54) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ครบทุกด้าน และบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร รวมถึงการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน

สุทธิกานต์ รอดเรือง (2565, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง งานหลักที่ครอบคลุมทุกด้านในสถานศึกษา มุ่งเน้นการกระจายอำนาจเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การแนะแนวทางการศึกษา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไปจนถึงการส่งเสริมงานวิชาการแก่ชุมชน องค์กร และหน่วยงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและท้องถิ่นให้มีคุณภาพ

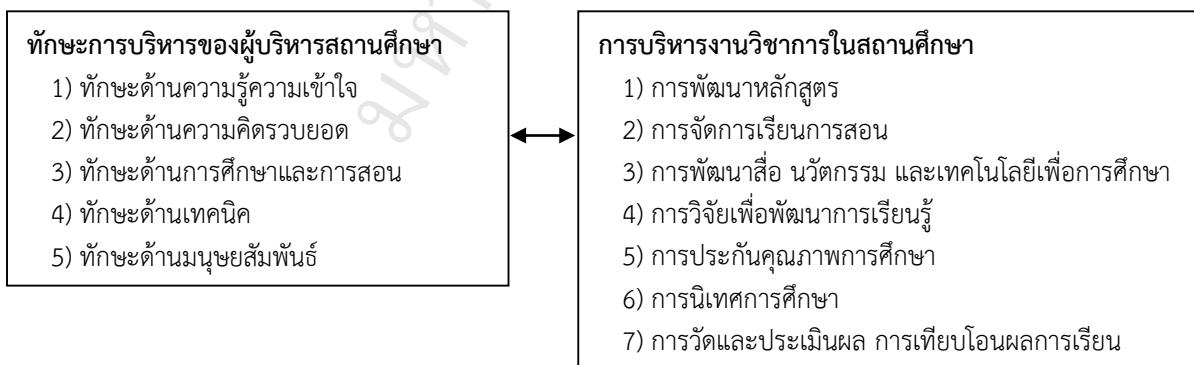
Sergiovanni (1980, pp. 267–268) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง ปรัชญาการศึกษาซึ่งใช้เป็นแนวทางในการจัดการดำเนินงานให้เป็นระบบตามประสงค์ โดยทำการจัดทำโครงการต่าง ๆ เช่น การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาตลอดจนการจัดหาหลักสูตรการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน โดยครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น พร้อมทั้งเน้นการกระจายอำนาจในการบริหาร เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการ จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปร ตามแนวคิดของนักวิชาการทางการบริหารการศึกษาที่มีแนวคิดคล้ายคลึงกัน เพื่อนำมาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3,300 คน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 192 คน และครู จำนวน 3,108 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 346 คน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครู จำนวน 326 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607–610) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	รวม
ขนาดเล็ก	2	10	12	1	1	2
ขนาดกลาง	70	683	753	7	72	79
ขนาดใหญ่	60	872	932	6	91	97
ขนาดใหญ่พิเศษ	60	1,543	1,603	6	162	168
รวม	192	3,108	3,300	20	326	346

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ซึ่งมีรายละเอียดแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ได้แก่ ขนาดสถานศึกษา และสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยจำแนกเป็น 5 ทักษะ ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน 4) ทักษะด้านเทคนิค 5) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 26 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34–0.92

ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยจำแนกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 5) การประกันคุณภาพการศึกษา 6) การนิเทศการศึกษา 7) การวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน จำนวน 38 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.59–0.94

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และฉบับที่ 2 ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสถานศึกษาในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พร้อมด้วยซองเปล่าติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์และผ่านช่องทางออนไลน์ โดยใช้ Google forms

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทางไปรษณีย์และแบบออนไลน์ ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไม่ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อประสานทางโทรศัพท์และเดินทางไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเองอีกครั้ง

4. พิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) มาวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา และสถานภาพการดำรงตำแหน่ง นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีผลการวิจัย ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ	4.22	0.44	มาก
2. ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.24	0.46	มาก
3. ทักษะด้านการศึกษาและการสอน	4.30	0.56	มาก
4. ทักษะด้านเทคนิค	4.16	0.48	มาก
5. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.32	0.47	มาก
รวม	4.25	0.46	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกทักษะ โดยทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา ได้แก่ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะด้านเทคนิค ตามลำดับ เมื่อพิจารณาทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรายด้าน พบว่า ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดและนำวิสัยทัศน์ของสถานศึกษามาใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์งานและกำหนดขอบข่ายงานในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองและทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทักษะด้านเทคนิควิธี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรภายในสถานศึกษา

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตร	4.19	0.45	มาก
2. การจัดการเรียนการสอน	4.32	0.57	มาก
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.18	0.46	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	4.20	0.48	มาก
5. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.29	0.33	มาก
6. การนิเทศการศึกษา	4.30	0.42	มาก
7. การวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน	4.36	0.42	มาก
รวม	4.26	0.41	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายของสถานศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ สถานศึกษามีการปลูกฝังคุณธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการนิเทศภายใน และด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y
X ₁	.816**	.861**	.792**	.852**	.783**	.738**	.796**	.868**
X ₂	.765**	.856**	.829**	.867**	.770**	.743**	.816**	.870**
X ₃	.759**	.914**	.855**	.854**	.817**	.754**	.797**	.886**
X ₄	.843**	.909**	.863**	.912**	.808**	.796**	.843**	.921**
X ₅	.803**	.852**	.716**	.782**	.831**	.790**	.720**	.843**
X	.835**	.924**	.853**	.896**	.843**	.802**	.834**	.922**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .922$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีประเด็นที่ค้นพบนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายทักษะ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกทักษะ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์นำวิสัยทัศน์ของสถานศึกษามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการดำเนินงานที่เป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ โดยใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการวิเคราะห์งานและกำหนดขอบเขตการทำงาน รวมถึงการแต่งตั้งบุคลากรให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาครูและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานอย่างมีระบบ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีความร่วมมือและส่งเสริมความกระตือรือร้นของบุคลากรในการทำงาน รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิด ของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2561, หน้า 45–80) ที่กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ วางแผนเชิงกลยุทธ์ และมองภาพรวมของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา ส่งเสริมความร่วมมือ และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร รวมถึงความเชี่ยวชาญในการจัดการกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ สามารถติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหาเลือกแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม และตัดสินใจอย่างรอบคอบเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์สินลาร์รัตน์ (2562, หน้า 40–85) ที่กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความสามารถในการมองภาพรวมของสถานศึกษา วิเคราะห์ปัญหา วางแผนกลยุทธ์ และกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อเป้าหมายทางการศึกษา รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร ส่งเสริมความร่วมมือ และกระตุ้นศักยภาพของครูและบุคลากร นอกจากนี้ยังมีความเชี่ยวชาญในการจัดการงานในสถานศึกษา เช่น การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหาร รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดำรงค์ กำเริว (2562) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลด้านวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิรภรณ์ รัตนวงศ์ (2564) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์มุ่งเน้นการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา ตลอดจนการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน อีกทั้งยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยเน้นการกระจายอำนาจในการบริหารเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2561, หน้า 30–65) ที่กล่าวว่า กระบวนการสำคัญในการ

ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา คือ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยเริ่มต้นจากการวางแผน การกำหนดเป้าหมายและแนวทางดำเนินงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา และสังคม จากนั้นพัฒนาและสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสม การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พร้อมทั้งส่งเสริมนวัตกรรมทาง รวมถึงการใช้ระบบการประเมินผลที่ครอบคลุม เพื่อใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์สินลารัตน์ (2562, หน้า 45–75) ที่กล่าวว่า กระบวนการสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา คือ การเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย หลักสูตร และการปฏิบัติจริง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู และสังคม โดยเริ่มจากการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อศักยภาพของผู้เรียนและความต้องการของสังคม การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ การใช้ระบบการประเมินที่ชัดเจน โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ เพื่อตรวจสอบคุณภาพและผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังรวมถึงการพัฒนาวิชาชีพครู โดยมุ่งส่งเสริมความเชี่ยวชาญด้านวิชาการและความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดิ์รินทร์ ยาวิชัย (2565) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตระยอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิกานต์ รอดเรือง (2565) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุปราณี จิตรดา (2565) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .922$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์มีทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ โดยสามารถกำหนดทิศทางในการพัฒนางานวิชาการได้อย่างชัดเจน ผ่านการวางแผนหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษายังได้กำหนดกลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ โดยใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ช่วยเสริมสร้างความทันสมัยให้กับงานวิชาการและเพิ่มศักยภาพของสถานศึกษาในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์และตัดสินใจอย่างรอบคอบในการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งดำเนินการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 การประสานงานระหว่างหน่วยงานในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Drake and Roe (2003, pp. 29–30) ที่กล่าวว่า การใช้ความรู้และทักษะเฉพาะทางช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน วิสัยทัศน์และการคิดเชิงกลยุทธ์ช่วยมองเห็นภาพรวมและคาดการณ์อนาคตได้แม่นยำ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการวางแผนระยะยาวและประเมินผลกระทบจากการตัดสินใจ การคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างรอบคอบเป็นทักษะสำคัญในการสร้างกลยุทธ์แก้ปัญหาและขับเคลื่อนองค์กร รวมถึงการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ซึ่งช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอุทัย เลิศจิรัชยวงศา (2564) ที่ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ โดยสามารถนำไปสังเคราะห์เป็นโมเดลการพัฒนาผู้บริหารที่ใช้ได้จริงในบริบทของสถานศึกษาระดับพื้นฐาน ซึ่งทักษะสำคัญ ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอดในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ทักษะด้านเทคนิคในการจัดการทรัพยากร ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความร่วมมือ และทักษะด้านความรู้ความเข้าใจในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ โมเดลนี้มีความโดดเด่นในการเชื่อมโยงทักษะการบริหารเข้ากับการยกระดับคุณภาพงานวิชาการโดยตรง แตกต่างจากแนวทางอื่นที่เน้นการบริหารทั่วไป จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในปัจจุบัน

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โดยสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนางานวิชาการได้อย่างชัดเจน ผ่านการวางแผนหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้บริหารยังสามารถกำหนดกลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานวิชาการ ทำให้สถานศึกษามีความทันสมัยและเพิ่มศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีความสามารถในการวิเคราะห์และตัดสินใจอย่างรอบคอบในการแก้ไขปัญหา และสามารถออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การพัฒนางานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่วางไว้

ข้อค้นพบเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์และความสามารถในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง หากผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนางานวิชาการได้อย่างชัดเจน วางแผนหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ จะสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่หากขาดทักษะที่เหมาะสม อาจเกิดผลกระทบเชิงลบต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ ทักษะในการกำหนดกลยุทธ์ การสร้างความร่วมมือผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการวิเคราะห์ตัดสินใจอย่างรอบคอบ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถเผชิญกับความท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์และทักษะที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ทักษะด้านเทคนิคมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จึงควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเทคนิคผ่านการอบรมที่เน้นการจัดการทรัพยากร การวางแผนงาน และการใช้เทคโนโลยี รวมถึงสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรออนไลน์และกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง นอกจากนี้ ควรสร้างเครือข่ายผู้บริหารเพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี ปรับนโยบายสนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนาทักษะเฉพาะทาง และดำเนินการติดตามและประเมินผล เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารให้ดียิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จึงควรส่งเสริมการพัฒนาในด้านนี้ โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตและใช้นวัตกรรมการศึกษาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้นอกจากนี้ ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี และดำเนินการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้น

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แต่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารในบริบทที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี โดยเน้นการสร้างทีมพัฒนาสื่อร่วมกับครูผู้สอน การประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อและนวัตกรรม เพื่อยกระดับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2.3 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2.4 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญสุข. (2563). *ทักษะการบริหารเพื่อความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จิราภรณ์ ศรีสมบัติ. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน*. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐพร พงษ์สุวรรณ. (2561). *ทักษะการบริหารในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดำรงค์ กำเริว. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลด้านวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2561). *การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ อึ้งทรงธรรม. (2563). *การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา วัฒนวรกุล. (2561). *การจัดการศึกษาในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. (2562). *การบริหารสถานศึกษาศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภราดร สุริยกุล ณ อยุธยา. (2562). *การบริหารงานวิชาการ: ทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วรลักษณ์ จันทร์ประเสริฐ. (2562). *ทักษะการบริหารและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชรภรณ์ รัตนวงศ์. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ศักดิ์รินทร์ ยาวิชัย. (2565). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตระยอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2561). การพัฒนาทักษะการคิดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2567–2570. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). รายงานสถานการณ์การศึกษาแห่งชาติ 2565. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สรฤดี ดีปู. (2561). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุชาติ ธารสมบัติ. (2562). แนวทางการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุทธิกานต์ รอดเรือง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุปราณี จิตรดา. (2565). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุรพล จันทร์วงศ์. (2562). การบริหารจัดการสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิทย์ ขาค่าย. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. หาดใหญ่: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อมรเทพ จิระโสภณ. (2561). การพัฒนาการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรอัยริน เลิศจิระชัยวงศา. (2564). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- อนุจิรา ปันโย. (2565). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อุษา นาคเกี้ยว. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- Drake, T. L., & Roe, W. H. (2003). *The principle ship*. New York: Macmillan.
- Katz, D. (1995). *The social psychology of organizations*. (2nd ed.). New York: John Wiley & Son.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Sergiovanni, T. J. (1980). *Educational governance and administration*. New Jersey: Prentice–Hall.